

Перспективи подальших досліджень

У перспективі планується приділити увагу дослідженню можливостей захисту інтелектуальної власності як одного з важливих напрямів застосування страхування під час реалізації ризик-менеджменту на інноваційних підприємствах. Останнє є особливо актуальним для України в умовах становлення правового середовища.

1. Пікфорд Дж. *Управління ризиками*. – М., 2004. – С. 220. 2. Lee rainwater. *Risk Professional*, London, 1993. 3. <http://www.gaap.ru/biblio>. 4. Стоянова Е. *Финансовый менеджмент: теория и практика*. 5-е изд. – М., 2005. – 656 с. 5. *Все под контролем// Эксперт*. – 2005. – № 44. – С.142–145. 6. *Страхование как составная часть риск-менеджмента// Аудитор*. – 2004. – № 8. – С. 40–45. 7. *Безрисковое начинание// Эксперт*. – 2004. – № 17. – С.138–141. 8. *Перешагнуть страхование// Эксперт*. – 2005. – № 44. – С.134–135.

УДК 339.727.22.24

В.І. Федорак

Інститут управління природними ресурсами (м. Коломия)

ШЛЯХИ ПОКРАЩАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНОГО ПОСТАЧАННЯ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ НА ПРИКЛАДІ ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

© Федорак В.І., 2007

Розглянуто механізми вдосконалення управління інвестиційною діяльністю агросервісних підприємств та сформовано теоретичні і практичні рекомендації щодо реалізації такого управління. Виділено передумови для здійснення ефективного процесу інвестування матеріально-технічної забезпечення агропромислового комплексу (АПК) на інноваційній основі.

In this work mechanism for improvement of investment management of agricultural service enterprises is examined and theoretical and practical recommendations for realization of such management. The preconditions for realization of effective investment process for material maintenance of agriculture on the innovation's basis are allocated.

Постановка проблеми

Інвестиції в агропромисловий комплекс (АПК) України в умовах обмеженості внутрішніх ресурсів є найбільш привабливим джерелом матеріально-технічного та фінансового забезпечення. Однак їх обсяги у сервісне обслуговування сільськогосподарської техніки залишаються вкрай недостатніми через низку чинників: нестабільність політичної та економічної ситуації, низьку інвестиційну привабливість, відсутність системного матеріально-технічного постачання та ін.

За прогнозами фахівців Інституту аграрної економіки УААН, щорічне залучення іноземних інвестицій в АПК до 2010 року може досягти 3 млрд. дол. США, зокрема в агротехсервіс – до 750 млн. дол. США. В технологічних процесах сільськогосподарського виробництва все більше впроваджується зарубіжна та сучасна вітчизняна техніка. Аналіз вітчизняного та світового досвіду свідчить, що зміна структури користувачів сільськогосподарської техніки та реформування відносин у сільськогосподарському виробництві істотно впливає на ефективність інвестицій.

Аналіз досліджень і публікацій

Дослідження можливостей подальшого залучення вітчизняних та іноземних інвестицій в агропромисловий комплекс для оновлення парку сільськогосподарських машинних сервісної бази, а також розроблення відповідного механізму ефективної реалізації можливостей є невідкладними завданнями.

Окремі аспекти цих проблем знайшли відображення у наукових працях зарубіжних та вітчизняних вчених В. Беренса, Г. Бірмана, Р. Брейлі П. Саблука, Б. Гладича, М. Кісіля,

Г. Підлісецького, Ю. Стадницького, В. Топіки та ін. Ними досліджено значний фактичний матеріал, на основі якого зроблено відповідні висновки і рекомендації щодо розвитку і управління інвестиціями та підвищення їх ефективності.

Більшість публікацій щодо інвестування підприємств сервісного обслуговування сільськогосподарської техніки належить зарубіжним вченим та фахівцям фірм-виробників. Отже, відсутність сформованої інфраструктури фірменного обслуговування сільськогосподарської техніки та вкрай низькі темпи інвестування в умовах дефіциту ресурсів роблять проблему актуальною.

Постановка цілей

Метою статті є розроблення методичних положень і практичних рекомендацій щодо формування функціонування систем агротехнічного обслуговування техніки та вдосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємств агротехсервісу.

Виклад основного матеріалу

Розвиток в Україні ринкової економіки викликав корінні зміни у земельних та майнових відносинах, організаційно-правових формах управління в АПК, який стає осередком підвищеної економічної активності, зростає його інвестиційна привабливість.

Перехід сільського господарства на ринкові засади супроводжується початком розвитку ринкової інфраструктури, що забезпечує прозорість аграрного ринку, скорочення обсягу товарообмінних операцій, моніторинг цін тощо. Кабінетом міністрів України розроблено загальнодержавну програму підтримки та розвитку українського села на 2005 – 2010 роки “Добробут через аграрний розвиток”. Нею передбачено систему заходів щодо докорінного підвищення родючості ґрунтів, зростання урожайності сільськогосподарських культур, стабілізації та розвитку всіх галузей тваринництва, оновлення матеріально-технічної бази реформованих господарств усіх форм власності.

Водночас в АПК багато складних проблем, викликаних деформацією структури виробництва у 2005 році. 70,2% валової продукції вироблялося у приватних господарствах з низьким рівнем науково-технічного прогресу і відсутністю сучасної організації агробізнесу. У 2005 році частка збиткових сільгоспідприємств становила 54,8%, деформація цінових пропорцій на сільськогосподарську продукцію та матеріально-технічні ресурси, зниження родючості земель внаслідок недостатніх природоохоронних та агротехнічних заходів, критична зношеність тракторів становить 80%, комбайнів – 95%, значна частина техніки застаріла не лише фізично, а й морально, недосконалість механізмів залучення інвестицій, відсутність реформування у соціальній сфері села (частка заробітної плати у структурі сукупних доходів становить лише 23%).

Створення сучасного конкурентоспроможного агропромислового комплексу можливе на основі ефективного застосування нових сільськогосподарських машин, організації їх фірмового обслуговування, матеріальних ресурсів та технологічних систем. Технічна політика в АПК спрямована на вирішення таких питань, як підтримання в експлуатаційному стані наявного машинно-тракторного парку, механізмів і обладнання, які в основному вже морально і фізично застаріли, а також організація технічного обслуговування і організація ремонтної бази сучасної вітчизняної та зарубіжної техніки.

Зміна структури агроформувань та розмірів землекористування сприяє випуску вітчизняної та імпорту сільськогосподарської техніки, яка дуже різноманітна за видами, призначенням, технічним рівнем, якістю і надійністю. Маючи широкий діапазон типів сільськогосподарських машин і враховуючи різноманітність сучасних господарств, потрібно сформулювати нові підходи до питань їх придбання, експлуатації та сервісного обслуговування.

Розвиток сільськогосподарського виробництва тісно узгоджується з рівнем механізації основних виробничих процесів та технічним переозброєнням на якісно новому рівні. Визначаючи єдину державну технічну політику в АПК, треба окреслити основні завдання інноваційної політики в забезпеченні сільського господарства технікою, зміни структури машинно-тракторного парку та організації мережі станцій сервісного технічного обслуговування. Формуючи технічну політику, треба враховувати вітчизняний та зарубіжний досвід в оновленні машино-тракторного парку і організації її сервісного обслуговування.

Проблема інноваційного розвитку сільськогосподарського машинобудування є комплексною та охоплює коло економічних, технічних, соціальних та організаційних питань.

Економічні чинники характеризують вплив кризової ситуації в АПК на інвестиційні процеси, проблеми формування інвестиційної стратегії матеріально-технічного постачання техніки.

Технічні чинники характеризують зміну структури користувачів техніки на селі, особливості формування мережі агротехсервісних та ремонтних підприємств.

Соціальні чинники характеризують привабливість сільськогосподарської праці, престижність технічних професій на селі, створення соціальної структури та дозвілля.

Організаційні чинники характеризують систему організаційних, юридично-правових структур для організації сервісної та ремонтної бази, яка забезпечить надійну експлуатацію сільськогосподарської техніки.

Формування інвестиційних потоків в технічне забезпечення АПК потрібно здійснювати з урахуванням регіональних відмінностей, зумовлених структурою землекористування, зміною вартості основних фондів зональною спеціалізацією та забезпеченістю робочою силою. Наприклад, в Івано-Франківській області за період 1996 – 2004 рр. вартість основних фондів зменшилась в 6,5 раза. Залишкова вартість їх становить 254,5 млн. грн., що є найбільшим показником в Україні. Характерною є істотна диспропорція матеріально-технічних ресурсів у різних галузях сільськогосподарського виробництва. Зменшення обсягів основних засобів призвело до значного зниження рівня фондозабезпеченості, технічного та енергетичного оснащення виробництва. В області за останні 14 років фондооснащеність одиниць угідь зменшилась в 11 разів.

Через відсутність коштів на придбання запасних частин та організацію ремонту техніки щорічно в Україні не використовується четверта частина тракторів і комбайнів.

Існуючі інвестиції в аграрний сектор за всіма джерелами фінансування не забезпечують навіть простого відтворення основних засобів. Оптимальний рівень виробництва сільськогосподарської продукції можна забезпечити за відповідного матеріально-технічного оснащення.

Сформована в Україні структура сільськогосподарського машинобудування може забезпечувати АПК всіма видами машин та обладнання. Але за останні 15 років через відсутність коштів у товаровиробників для придбання техніки заводи втратили ринки збуту і не спроможні оновлювати виробництво. Середня завантаженість підприємств становить 10 – 15%. Вітчизняні сільськогосподарські машини не спроможні конкурувати із зарубіжною, навіть вживаною технікою, яка зараз інтенсивно ввозиться із-за кордону. В Івано-Франківській області ввозиться до 8% вживаних зерно- та кормозбиральних комбайнів.

Отже, інвестиції на оновлення виробництва та створення системи технічного обслуговування і ремонту сільськогосподарської техніки є пріоритетними і вкрай необхідними.

В умовах стагнації сільськогосподарського машинобудування, відсутності ринкових відносин в АПК, через відсутність коштів у сільськогосподарських товаровиробників необхідна цілеспрямована державна технічна політика.

Тобто, можна зробити висновок, що інвестування матеріально-технічного забезпечення АПК на інноваційній основі треба формувати, розв'язавши такі питання:

- формування єдиної технічної політики держави в системі матеріально-технічного постачання АПК;
- створення економічних важелів розвитку ринкових відносин у сільськогосподарському виробництві;
- створення законодавчо-правової бази, що охоплює всі сфери матеріально-технічного забезпечення аграрного виробництва;
- розроблення державних умов та визначення пріоритетних напрямів надання субсидій, пільгових кредитів, лізингу сільськогосподарської техніки;
- формування цінової та податкової політики на сільськогосподарську продукцію та матеріально-технічні засоби забезпечення АПК;
- забезпечення належного фінансування науково-дослідних дослідно-конструкторських робіт;
- розроблення сучасних наукоємних та ресурсоощадних технологій сільськогосподарського виробництва;
- формування системи технічного обслуговування і ремонту вітчизняної та зарубіжної техніки відповідно до зміни структури користувачів та власників;
- застосування сучасних технологій сервісного обслуговування техніки та ремонтно-відновлювальних робіт, які підвищують ресурс, надійність і довговічність.

Отже, правильний вибір пріоритетних напрямів інвестування та цілеспрямована державна політика можуть забезпечити поживлення інвестиційної діяльності підприємств АПК і сприятимуть економічному зростанню галузі.

Підсумовуючи вищевикладене, можна зробити висновок, що інвестиційна діяльність системи матеріально-технічного постачання АПК активізує сільськогосподарське виробництво, а саме матеріально-технічну базу, підвищує конкурентоспроможність продукції, продуктивність праці та рівень сервісного обслуговування техніки.

Висновки

Інвестування у сферу матеріально-технічного постачання АПК у статті розглядається як система економічних, організаційних і технічних важелів, що впливають на формування служб агротехнічного сервісу. Враховано структурно-організаційні зміни власників в АПК, які впливають на функціонування системи фірмового обслуговування сільськогосподарської техніки. Розкрито фактори, які впливають на організаційно-економічний механізм залучення інвестицій на інноваційній основі в підприємства матеріально-технічного постачання та агросервісного обслуговування техніки.

Перспективи подальших досліджень

Надалі метою досліджень може стати вивчення найбільш привабливих (дієвих і помірно ризикових) заходів активізації сільськогосподарського виробництва, що можливі із припливом інвестицій у систему матеріально-технічного постачання АПК та при реалізації відповідних інноваційних проектів.

1. Синіговець О.М. *Управління інвестиційним процесом на підприємстві*. – Харків: ХДУ, 2001.
2. Лисенко М.Д. *Аналіз методичних підходів до визначення інвестиційної привабливості регіону // Вісник ХДЕУ*. – 2001. – №3.
3. Музиченко А.С. *Інвестиційний процес в умовах трансформації економіки*. – К., Науковий світ, 2001.

УДК: У9 (4УКР)301-55-23

К.В. Філіпова

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

МЕТОДИ ПРОГНОЗУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

© Філіпова К.В., 2007

Розкрито сутність окремих методів прогнозування інноваційного розвитку підприємства. Вказано можливості використання існуючих методів прогнозування для оцінки доцільності впровадження новацій у діяльності підприємств. Обґрунтовано ефективність застосування методу ймовірно-автоматного моделювання для прогнозування інноваційного розвитку підприємства.

Essence of some methods of forecasting firm's innovation development is opened. The opportunities of use of existing forecasting methods for evaluation of expediency of innovations' introduction in activity of the enterprises are specified. The efficiency of use of the method of probabilistic-automated modeling for forecasting firm's innovation development is suggested.

Постановка проблеми

У ХХІ столітті ефективним способом конкурентної боротьби став інноваційний розвиток підприємств. У сучасних умовах швидкозмінного зовнішнього середовища проблема передбачення майбутнього вирішується за допомогою методів прогнозування. Актуальність прогнозування в наш час зумовлена такими чинниками:

1. Ускладнились процеси розвитку суспільного життя в умовах НТР.
2. Значно розширились обсяг і масштаби прогностичної діяльності, кількісна і якісна багатоманітність об'єктів прогнозування.